

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

พ.ศ. ๒๕๕๔

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขาหรือสาขาวิชาเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตในสาขาหรือสาขาวิชาของแต่ละระดับคุณวุฒิมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ดังกล่าว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงออก ประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่า “มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ การจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ต้องมุ่งให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต โดยมีหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และองค์ประกอบอื่นๆ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ สถาบันอุดมศึกษาใดจัดการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ อยู่ในวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศนี้ ภายในปีการศึกษา ๒๕๕๕

ข้อ ๔ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สิ้นสุด

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
พ.ศ. ๒๕๕๔

เอกสารแนบท้าย
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

๑. ชื่อสาขา

การแพทย์แผนไทยประยุกต์

๒. ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม การแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต
 Bachelor of Applied Thai Traditional Medicine

ชื่อย่อ พทป.บ.
 B.ATM.

๓. ลักษณะของสาขา

สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์เป็นวิชาชีพที่นำศาสตร์การแพทย์แผนไทยมาใช้ในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยและประชาชน ประกอบด้วยเวชกรรมแผนไทย เป็นการตรวจวินิจฉัยและบำบัดรักษาโรคตามทฤษฎีการแพทย์แผนไทย **เภสัชกรรมแผนไทย** เป็นการปรุงยาและผลิตยาจากสมุนไพรสำหรับบำบัดรักษาโรค **หัตถเวชกรรมแผนไทย** เป็นการบำบัดรักษาด้วยการนวดไทยแบบราชสำนัก และ **ผดุงครรภ์** เป็นศาสตร์ในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ การทำคลอด การดูแลหญิงหลังคลอด และการดูแลทารกแรกเกิด การดูแลสุขภาพด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยดังกล่าวนี้ ครอบคลุมทั้งการป้องกัน การบำบัดรักษาโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการสร้างเสริมสุขภาพ

ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์แผนไทยประยุกต์ นอกจากต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านการแพทย์แผนไทยแล้ว ยังต้องมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และความรู้พื้นฐานทางด้านการแพทย์แผนปัจจุบันด้วย เพื่อเป็นพื้นฐานในการคัดกรองโรค การสื่อสารกับบุคลากรทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพสาขาอื่น การติดตามวิทยาการ รวมทั้งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการแพทย์แผนไทยให้เป็นที่ยอมรับในคุณภาพมาตรฐาน

๔. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

- (๑) มีคุณธรรมจริยธรรมของแพทย์แผนไทยประยุกต์ จริยธรรมสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะ และคุณธรรมจริยธรรมที่วิญญูชนพึงมี
- (๒) มีความรู้ความสามารถเพียงพอต่อการทำเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทยประยุกต์อย่างมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง การติดตามวิทยาการใหม่ ๆ การศึกษาต่อเนื่อง ตลอดจนการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้การแพทย์แผนไทย
- (๓) มีวิจรรย์ญาณ สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล / สภาพการณ์ และกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนางานในความรับผิดชอบได้อย่างมีเหตุผล เป็นองค์รวม และอย่างสร้างสรรค์ ทั้งในสภาพการณ์ที่คุ้นเคยและที่แตกต่างออกไป
- (๔) มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับบุคลากรสาขาวิชาชีพอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบูรณาการศาสตร์การแพทย์แผนไทยกับศาสตร์แขนงอื่นในการปฏิบัติงานและการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชน

- (๕) มีโลกทัศน์กว้างไกล และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามความก้าวหน้าทางด้านวิชาการและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ได้อย่างทันสมัยและทันเหตุการณ์

๕. มาตรฐานผลการเรียนรู้

สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ไว้ ๖ ด้านดังต่อไปนี้

ด้านที่ ๑ : คุณธรรมจริยธรรม

- (๑) แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมที่วิญญูชนพึงมี อาทิ มีวินัย ความรับผิดชอบ ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ จิตสำนึกต่อสังคม และตระหนักในคุณค่าของการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามของไทย
- (๒) แสดงออกซึ่งพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
- (๓) สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ / ปัญหาทั่วไปและทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม และสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่เหมาะสม

ด้านที่ ๒ : ความรู้

- (๑) มีความรู้ในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานทำให้เข้าใจตนเอง สังคม ธรรมชาติแวดล้อมและความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อาทิ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา
- (๒) มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน และศาสตร์การแพทย์แผนไทยตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
- (๓) มีความสามารถในการติดตามงานวิจัยและองค์ความรู้ใหม่

ด้านที่ ๓ : ทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหา รวบรวม และประเมินข้อมูล แนวคิด และหลักฐาน เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา
- (๒) สามารถประยุกต์ความรู้และประสบการณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา และสังเคราะห์แนวทางหรือวิธีการเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาทั้งเรื่องทั่วไปและด้านวิชาการ / วิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ได้อย่างสร้างสรรค์

ด้านที่ ๔ : ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ป่วย ญาติ และผู้ร่วมงาน โดยตระหนักในคุณค่าและความรู้สึกของความเป็นมนุษย์
- (๒) สามารถทำงานกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ทั้งในฐานะผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาและมีส่วนช่วยและเื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่ม
- (๓) สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน
- (๔) มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

ด้านที่ ๕ : ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา
- (๒) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ
- (๓) สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการฟัง การพูด การเขียน รวมทั้งสามารถเลือกรูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

ด้านที่ ๖ : ทักษะพิสัย

(๑) มีความสามารถในการทำหัตถการทางการแพทย์แผนไทยประยุกต์ตามมาตรฐานวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

๖. องค์การวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สำนักงานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

๗. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยหมวดวิชาและเกณฑ์ขั้นต่ำของกลุ่มวิชาหรือรายวิชาในแต่ละหมวดดังนี้

๗.๑	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า ๓๐ หน่วยกิต
๗.๒	หมวดวิชาชีพ/วิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า ๘๖ หน่วยกิต
	(ก) พื้นฐานวิชาชีพ/วิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า ๔๐ หน่วยกิต
	(ข) วิชาชีพแพทย์แผนไทย	ไม่น้อยกว่า ๔๖ หน่วยกิต
	(๑) เวชกรรมแผนไทย	ไม่น้อยกว่า ๑๔ หน่วยกิต
	(๒) เภสัชกรรมแผนไทย	ไม่น้อยกว่า ๑๔ หน่วยกิต
	(๓) หัตถเวชกรรมแผนไทย	ไม่น้อยกว่า ๑๔ หน่วยกิต
	(๔) ผดุงครรภ์	ไม่น้อยกว่า ๔ หน่วยกิต
๗.๓	หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

หมายเหตุ : ทั้งนี้ในหลักสูตรต้องมีรายวิชาชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต วิชาคณิตศาสตร์และสถิติ ไม่น้อยกว่า ๒ หน่วยกิต และในกลุ่มวิชาชีพแพทย์แผนไทยที่กำหนดจะต้องจัดให้เป็นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมไม่น้อยกว่า ๑๕ หน่วยกิต ซึ่งหมายถึงการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง คือฝึกปฏิบัติในสถานพยาบาลที่ให้บริการทางการแพทย์แผนไทยประยุกต์ เช่น โรงพยาบาล สถานพยาบาลการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สถานีอนามัย ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ ชุมชน โรงเรียน วัด สถานที่ผลิตยาและร้านขายยา ทั้งนี้ต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษา / อาจารย์นิเทศก์ / แพทย์แผนไทยประยุกต์หรือบุคลากรที่เลี้ยงเป็นผู้ดูแล ให้คำปรึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด การฝึกปฏิบัติในลักษณะนี้จัดเป็นการฝึกประสบการณ์ภาคสนาม

๘. เนื้อหาสาระสำคัญของสาขา

เนื้อหาสาระที่กำหนดเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำของกลุ่มวิชาหรือรายวิชาในแต่ละหมวดวิชา มีดังนี้

๘.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รอบรู้กว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล เข้าใจธรรมชาติ เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสังคม มีความใฝ่รู้ คิดอย่างมีเหตุผล สามารถติดต่อสื่อสารได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าศิลปวัฒนธรรม ดำเนินชีวิตและดำรงตนได้ดีในสังคม ทั้งนี้ต้องครอบคลุมสาระวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษา

๘.๒ หมวดวิชาเฉพาะ

- (ก) **พื้นฐานวิชาชีพ** เพื่อเป็นพื้นฐานให้เข้าใจหลักการและแนวทางการประเมินสุขภาพ การตรวจวินิจฉัยโรค การบำบัดรักษาโรค และการสร้างเสริมสุขภาพ การสืบค้น สมุฏฐานของโรค การวินิจฉัยโรค และการเทียบเคียงโรคระหว่างแพทย์แผนปัจจุบันกับการแพทย์แผนไทย รวมทั้งการส่งต่อผู้ป่วยระหว่างแพทย์แผนไทยประยุกต์กับแพทย์แผนปัจจุบันอย่างเหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ๒ กลุ่ม ดังนี้
- (๑) **กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานหรือปรีคลินิก** (basic medical sciences หรือ preclinical sciences) จะต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระอย่างน้อยดังนี้ กายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา ชีวเคมี จุลชีววิทยาและวิทยาภูมิคุ้มกัน ประวัติวิทยา พยาธิวิทยาและพยาธิสรีรวิทยา เกสัชพฤกษศาสตร์ เกสัชเวช เกสัชวิทยา
 - (๒) **กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์หรือคลินิก** (medical sciences หรือ clinical sciences) จะต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระอย่างน้อยดังนี้ การตรวจร่างกาย การสืบค้นการวินิจฉัยโรค เวชศาสตร์ทั่วไป โภชนาการ
- (ข) **วิชาชีพแพทย์แผนไทย** จะต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระ ๔ กลุ่ม ดังนี้
- (๑) **กลุ่มวิชาเวชกรรมแผนไทย** จะต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระดังนี้ หลักการสำคัญของการแพทย์แผนไทย หลักการ แนวคิด และสาระสำคัญของตำราหรือคัมภีร์ต่าง ๆ ได้แก่ ตำราเวชศึกษา คัมภีร์วรัญชโรศสาร คัมภีร์สมุฏฐานวินิจฉัย คัมภีร์โรคนิทาน คัมภีร์ธาตุวิงค์ คัมภีร์ธาตุวิวรรณ์ คัมภีร์ประณมจินดา คัมภีร์ฉันทศาสตร์ คัมภีร์มหาโชตรัต คัมภีร์ธาตุบรรจบ คัมภีร์มัจฉापักขันทิกา คัมภีร์ขวดาร คัมภีร์ตักกศิลา คัมภีร์กษัย คัมภีร์มุขโรค คัมภีร์อดีตสาร คัมภีร์อุทรโรค คัมภีร์สิทธิสาระสงเคราะห์ คัมภีร์มัญจุสารวิเชียร คัมภีร์วิถีกุญโรค คัมภีร์ทิพมาลา คัมภีร์ไพจิตมทางค์ คัมภีร์อภัยสันตา คัมภีร์สรรพคุณยา และคัมภีร์ที่สำคัญอื่น ๆ การประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิด และสาระสำคัญของคัมภีร์แพทย์แผนไทยในการซักประวัติ การตรวจร่างกาย วิเคราะห์โรค และการบำบัดรักษาโรค การให้คำแนะนำ การเทียบเคียงโรคตามหลักการแพทย์แผนไทยกับแพทย์แผนปัจจุบัน และการส่งต่อผู้ป่วยอย่างเหมาะสม
 - (๒) **กลุ่มวิชาเภสัชกรรมแผนไทย** จะต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระดังนี้ วิวัฒนาการของการใช้ยาสมุนไพร จรรยาเภสัชกรรม หลักเภสัช ๔ เภสัชตำรับยาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร โครงสร้างตำรับยา การวิเคราะห์ตำรับยา การตั้งตำรับยาตามหลักเภสัชกรรมไทย ยาสามัญประจำบ้าน ตำรายาที่มีฤทธิ์แรง ตำรายาที่ใช้แทนกัน น้ำกระสายยา หลักการใช้ยาสมุนไพร วิธีการเตรียมยา การปรุงยา เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตยา หลักเกณฑ์ในการผลิตยาที่ดี การผลิตยาสมุนไพร รูปแบบต่าง ๆ การประเมินคุณภาพยา วิธีการบรรจุ วิธีการเก็บและรักษายา เทคนิคการควบคุมคุณภาพสมุนไพรและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- (๓) **กลุ่มวิชาหัตถเวชกรรมแผนไทย** จะต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระดังนี้ ประวัติ การนวดไทย การนวดไทยแบบต่าง ๆ โดยยึดการนวดไทยแบบราชสำนักเป็นหลัก ศีลธรรมจรรยาในการนวด ระเบียบการนวดไทยแบบราชสำนัก ประโยชน์ ข้อห้าม และข้อควรระวังของการนวด หลักการและวิธีการนวดพื้นฐานและจุด สัญญาณ การฝึกกำลังนิ้วมือ การแต่งรสมือ สาเหตุ กลไกการเกิด อาการและ อาการแสดง หลักการตรวจวินิจฉัย การนวดรักษาโรคเบื้องต้นและโรคที่มีความซับซ้อนตามหลักทฤษฎีหัตถเวชกรรม ร่วมกับการใช้ยาสมุนไพร การ ประคบร้อน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาหารแสลงโรค และทำบริหาร การ วิเคราะห์โรคเทียบเคียงกับแผนปัจจุบัน และการส่งต่อผู้ป่วยอย่างเหมาะสม
- (๔) **กลุ่มวิชาผดุงครรภ์** จะต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระดังนี้ กายวิภาคศาสตร์และ สรีรวิทยาของการตั้งครรภ์ การวินิจฉัยการตั้งครรภ์ การดูแลหญิงในระยะตั้ง ครรภ์ ภาวะแทรกซ้อนที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ กลไกการคลอด หลักและวิธีการ ทำคลอดในรายปกติ หลักการและวิธีการดูแลหญิงตั้งครรภ์จนถึงหลังคลอดด้วย ศาสตร์การแพทย์แผนไทย หลักการดูแลทารกแรกคลอด การให้นมบุตร และ การวางแผนครอบครัว

๘.๓ ทมวดวิชาเลือกเสรี

อาจจัดให้เป็นรายวิชาเลือกเพื่อเสริมประสบการณ์หรือความชำนาญในวิชาชีพ หรือเป็นราย วิชาเพื่อให้ผู้เข้าศึกษามีโลกทัศน์กว้าง หรือมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ และการรักษาพยาบาลรูปแบบอื่น ๆ

หมายเหตุ : ในหลักสูตรต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระชีววิทยา เคมี ฟิสิกส์ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อ เป็นพื้นฐานการศึกษากลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐาน และให้สามารถติดตามผลงานวิจัยและ พัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการแพทย์แผนไทยได้ นอกจากนี้ยังต้องมีสาระครอบคลุมหลักการของ ธรรมานามัยและการนำไปใช้ในการบำบัดโรคและสร้างเสริมสุขภาพกาย จิต และการปรับพฤติกรรม การนำหลักการศานามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต คุณธรรมและจริยธรรมของการแพทย์แผนไทย ประยุกต์

๙. กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้

๙.๑ กลยุทธ์การสอน

ใช้รูปแบบการสอนที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งถือ หลักการว่าผู้ เรียนมีความสำคัญที่สุด (student centered) และสอดคล้องกับหลักการของ learning centered education ซึ่งเน้นการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ (learning) และการพัฒนาความสามารถที่สำคัญและจำเป็น (real needs) ต่อการประกอบ วิชาชีพและการดำเนินชีวิต และถือว่าผู้เรียนแต่ละคนเรียนรู้ด้วยวิธีการและความเร็วที่แตกต่าง กัน และจะเรียนรู้ได้ดีหากได้เรียนแบบ active learning ซึ่งหมายถึงการเรียนที่มีกิจกรรม ให้ใช้ความคิดในระดับสูง (higher-order thinking tasks) คือ ได้คิดวิเคราะห์ (analysis)

สังเคราะห์ (synthesis) และประเมิน (evaluation) รวมทั้งได้เรียนในสถานการณ์จริง การเรียนการสอนดังกล่าวมีลักษณะดังนี้

- (๑) ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์การศึกษา (educational objectives) และส่งเสริมการพัฒนาความสามารถ/ทักษะด้านต่าง ๆ ที่สำคัญนอกเหนือจากความสามารถและทักษะวิชาชีพ อาทิ การบรรยายแบบปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน การอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรมเพื่อสังเคราะห์ความรู้หรือประยุกต์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา การฝึกปฏิบัติในห้อง ปฏิบัติการหรือห้องฝึกทักษะ การเรียนรู้จากกรณีปัญหา (problem-based learning) การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (individual learning) การเรียนรู้แบบสรรคนิยม (constructivist learning) การเรียนรู้แบบแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (self study) การเรียนรู้จากการทำงาน (work-based learning) การเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ (research-based learning) การเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสร้างผลงานจากการตกผลึกทางปัญญา (crystal-based approach)
- (๒) บูรณาการภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
- (๓) ให้ความสำคัญกับการฝึกปฏิบัติและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานการณ์จริงซึ่งมีการกำกับดูแลจากอาจารย์ผู้สอนอย่างเหมาะสม
- (๔) ใช้สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา
- (๕) มีการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาในช่วงเปลี่ยนผ่าน (transitional period) จากการเรียนการสอนในสถานการณ์เดิมไปสู่สถานการณ์ใหม่
- (๖) มีระบบตรวจสอบ ติดตาม และดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่คาดว่าจะมีหรือที่มีปัญหาการเรียน เพื่อให้มั่นใจว่าได้ช่วยให้นักศึกษาทุกคนพัฒนาความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของตน
- (๗) ให้ความสำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตลอดหลักสูตร

๙.๒ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้

ใช้กลยุทธ์การประเมินผลที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และสอดคล้องกับกลยุทธ์การสอนที่กล่าวข้างต้น

- (๑) ให้ความสำคัญกับการประเมินให้ข้อมูลเพื่อการปรับปรุงพัฒนา (formative evaluation) ตนเองของผู้เรียน
- (๒) การประเมินเพื่อตัดสินผลการศึกษา (summative evaluation) จะเน้นการประเมินความรู้ความสามารถที่สำคัญ (essential knowledge and skills) ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง
- (๓) ให้ความสำคัญกับการประเมินคุณสมบัติด้านอื่นนอกเหนือจากความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ได้แก่ การประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ และการประเมินทางด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น
- (๔) ให้ความสำคัญกับการฝึกให้นักศึกษาสามารถประเมินตนเอง (self evaluation)

- (๕) ให้ความสำคัญกับการเลือกรูปแบบและวิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการประเมิน (validity) และให้ผลการประเมินที่น่าเชื่อถือ (reliability)

๑๐. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้

สถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำหนดให้มีระบบและกลไกการทวนสอบเพื่อยืนยันว่านักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนมีผลการเรียนรู้ทุกด้านตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์เป็นอย่างน้อย

๑๐.๑ ระดับรายวิชา

มีกลุ่มอาจารย์ผู้รับผิดชอบพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบ และพิจารณาผลการสอบ

๑๐.๒ ระดับหลักสูตร

ควรจัดให้มีการสอบประมวลความรู้ก่อนสำเร็จการศึกษา และมีคณะกรรมการประเมินมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาจากบุคคลและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น ผลการสอบเพื่อรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ความเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต

๑๑. คุณสมบัติผู้เข้าศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนรู้

๑๑.๑ คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา

ผู้เข้าศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามระเบียบของสถาบันอุดมศึกษา

๑๑.๒ การเทียบโอนผลการเรียนและประสบการณ์

ให้เป็นไปตามข้อบังคับหรือระเบียบของสถาบันอุดมศึกษา

๑๒. คณาจารย์และบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน

๑๒.๑ คุณสมบัติของอาจารย์ประจำ

อาจารย์ประจำต้องมีคุณวุฒิเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี

เนื่องจากการสอนสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สาระสำคัญส่วนหนึ่งคือการจัดการเรียนการสอนวิชาแพทย์แผนไทย ดังนั้นสถาบันการศึกษาจะต้องมีอาจารย์ประจำที่สำเร็จการศึกษาสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ และเป็นผู้ได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ตามภาระงานสอนวิชาแพทย์แผนไทย สำหรับระดับคุณวุฒิมีข้อปฏิบัติดังนี้

- (๑) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๔ อาจารย์ประจำทุกคนที่สอนในสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ จะต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี
- (๒) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๔ อาจารย์ประจำที่สอนในสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ร้อยละ ๕๐ จะต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท

๑๒.๒ สัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษา

- (๑) การจัดการเรียนการสอนในภาพรวมของหลักสูตร กำหนดสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาดังนี้ อาจารย์ ๑ คน ต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าไม่เกิน ๘ คน
- (๒) การจัดการเรียนการสอนในภาพรวมของวิชาแพทย์แผนไทย กำหนดสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาดังนี้ อาจารย์ ๑ คน ต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าไม่เกิน ๔ คน
- (๓) การฝึกปฏิบัติการ กำหนดสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาดังนี้ อาจารย์ ๑ คน ต่อนักศึกษาไม่เกิน ๘ คน
- (๔) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กำหนดสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาดังนี้ อาจารย์ ๑ คน ต่อนักศึกษาไม่เกิน ๔ คน

๑๒.๓ บุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน

สถาบันการศึกษาจะต้องจัดให้มีบุคลากรจำนวนที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการบริหารหลักสูตรให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๓. ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ

สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดให้มีทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอนดังนี้

- ๑๓.๑ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีห้องเรียน สื่ออุปกรณ์สำหรับการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่เพียงพอ
- ๑๓.๒ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดให้มีหนังสือที่ใช้ในการศึกษารายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร รวมทั้งจัดให้มีระบบสารสนเทศและคอมพิวเตอร์สำหรับค้นคว้าผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา
- ๑๓.๓ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีโรงพยาบาลหรือคลินิกที่ให้การตรวจรักษาด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย ซึ่งมีจำนวนผู้มารับบริการในแต่ละประเภทเพียงพอต่อการศึกษาและฝึกเวชปฏิบัติการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ครอบคลุมทั้ง ๔ กลุ่มวิชา คือ เวชกรรมแผนไทย เภสัชกรรมแผนไทย หัตถเวชกรรมแผนไทย และผดุงครรภ์
- ๑๓.๔ สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีหน่วยผลิตยาจากสมุนไพรซึ่งมีการผลิตยาหลายรูปแบบ ทั้งยาเดี่ยวและยาตำรับ

ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาใด หรือรายวิชาใด หรือกำลังดำเนินการให้มีทรัพยากรข้อ ๑๓.๓ และ ๑๓.๔ ให้เพียงพอหรือเป็นของสถาบันเอง และต้องขอให้สถาบันการศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่นที่มีทรัพยากรดังกล่าวช่วยเหลือ โดยทำข้อตกลงที่ชัดเจน และลงนามโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ตามข้อตกลงดังกล่าวสถาบันอุดมศึกษาจะต้องสามารถเข้าไปร่วมดูแลการจัดการศึกษาได้อย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ ในกรณีนี้จะต้องจัดให้มีอาจารย์ผู้ควบคุมดูแลการศึกษาและ/หรือการฝึกเวชปฏิบัติอย่างชัดเจน และได้อัตราส่วนจำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษาตามเกณฑ์

๑๔. แนวทางการพัฒนาคณาจารย์

- ๑๔.๑ มีการปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่
- ๑๔.๒ มีการจัดประชุมอบรมให้ความรู้พื้นฐานทางด้านการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล
- ๑๔.๓ มีการพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ

๑๕. การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ต้องประกันคุณภาพหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ โดยกำหนดตัวชี้วัดหลักและเป้าหมายของผลการดำเนินการอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- ๑๕.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานของหลักสูตร
- ๑๕.๒ มีรายละเอียดของหลักสูตรครอบคลุมหัวข้อตามแบบ มคอ. ๒ ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
- ๑๕.๓ มีรายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ให้ครอบคลุม หัวข้อตามแบบ มคอ. ๓ และ มคอ. ๔ อย่างน้อยก่อนเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ ครบทุกรายวิชา
- ๑๕.๔ จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ ภาคสนาม (ถ้ามี) มีรายละเอียดครอบคลุมหัวข้อตามแบบ มคอ. ๕ และ มคอ. ๖ ภายใน ๓๐ วันหลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา
- ๑๕.๕ จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร มีรายละเอียดครอบคลุมหัวข้อตามแบบ มคอ. ๗ ภายใน ๖๐ วันหลังสิ้นสุดปีการศึกษา
- ๑๕.๖ มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่มีรายละเอียด ครอบคลุมหัวข้อตามแบบ มคอ. ๓ และ มคอ. ๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชา ที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา
- ๑๕.๗ มีการพัฒนา / ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการ เรียนรู้จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ. ๗ ในปีก่อน
- ๑๕.๘ อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน
- ๑๕.๙ อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการและ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ๑๕.๑๐ จำนวนบุคลากรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการและ/หรือ วิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี
- ๑๕.๑๑ ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพของหลักสูตร เฉลี่ยไม่ น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐
- ๑๕.๑๒ ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐

ตัวบ่งชี้ข้อ ๑๕.๑ - ๑๕.๑๒ เป็นตัวบ่งชี้ผลการดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาอาจกำหนดตัวบ่งชี้เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับพันธกิจและวัตถุประสงค์ของ สถาบัน หรือกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่สูงขึ้น เพื่อการยกระดับมาตรฐานของสถาบัน โดย กำหนดไว้ในรายละเอียดหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาที่จะได้รับการเผยแพร่หลักสูตรที่ได้มาตรฐาน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๕๒ ต้องมีผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย ตัวบ่งชี้ที่กำหนดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษา เพื่อติดตามการดำเนินการตามกรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติต่อไป

เกณฑ์การประเมิน : ผลการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับ “**เกณฑ์ดี**” หมายถึง หลักสูตรที่ได้มาตรฐานตามมาตรฐานคุณวุฒิสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ โดยตัวบ่งชี้ข้อ ๑๕.๑ - ๑๕.๕ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้บังคับมีผลการดำเนินการบรรลุเป้าหมาย และมีจำนวนตัวบ่งชี้ที่มีผลดำเนินการบรรลุเป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้รวม (โดยพิจารณาจากจำนวนตัวบ่งชี้รวมในแต่ละปี)

๑๖. **การนำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์สู่การปฏิบัติ**
สถาบันอุดมศึกษาที่มีความประสงค์จะเปิดสอน / ปรับปรุงหลักสูตรสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ควรดำเนินการดังนี้
- ๑๖.๑ พิจารณาความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักสูตรในหัวข้อต่าง ๆ ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
 - ๑๖.๒ แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการอย่างน้อย ๕ คน โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อย ๒ คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกอย่างน้อย ๒ คน และผู้แทนองค์กรวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ (คณะกรรมการวิชาชีพสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์) อย่างน้อย ๑ คน เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ โดยมีหัวข้อหลักสูตรอย่างน้อยตามที่กำหนดไว้ในแบบ มคอ.๒ (รายละเอียดของหลักสูตร) (ภาคผนวก)
 - ๑๖.๓ การพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ตามข้อ ๑๖.๒ นั้น ในหัวข้อมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นอกจากมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์แล้ว สถาบันอุดมศึกษา อาจเพิ่มเติมมาตรฐานผลการเรียนรู้ซึ่งพิเศษกว่าบัณฑิตในระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาเดียวกัน ของสถาบันอื่น ๆ เพื่อให้เป็นไปตามปรัชญาและปณิธานของสถาบันอุดมศึกษา และเป็นที่สนใจของบุคคลที่จะเลือกเรียนหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา หรือผู้ที่สนใจจะรับบัณฑิตเข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยให้แสดงแผนที่การกระจายความรับผิดชอบต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (curriculum mapping) เพื่อให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีความรับผิดชอบหลักหรือความรับผิดชอบรองต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านใดบ้าง
 - ๑๖.๔ จัดทำรายละเอียดของรายวิชา รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.๓ (รายละเอียดของรายวิชา) และแบบ มคอ.๔ (รายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม) ตามลำดับ พร้อมทั้งแสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชา จะทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในเรื่องใดบ้าง สถาบันอุดมศึกษาต้องมอบหมายให้ภาควิชา/สาขาวิชาจัดทำรายละเอียดของรายวิชาทุกรายวิชา รวมทั้งรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามให้เสร็จเรียบร้อยก่อนการเปิดสอน
 - ๑๖.๕ สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอสภาสถาบันอุดมศึกษา อนุมัติรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งได้จัดทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้วก่อนเปิดสอน โดยสภาสถาบันอุดมศึกษาควรกำหนดระบบและกลไกของการจัดทำและอนุมัติรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนามให้ชัดเจน

- ๑๖.๖ สถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติให้เปิดสอนแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน ๓๐ วันนับแต่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติ
- ๑๖.๗ เมื่อสภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติตามข้อ ๑๖.๕ แล้ว ให้มอบหมายอาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชา ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามกลยุทธ์การสอนและการประเมินผลที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ให้บรรลุตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
- ๑๖.๘ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน การประเมินผล และการทวนสอบผลการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนามในแต่ละภาคการศึกษาแล้ว ให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา ซึ่งรวมถึงการประเมินผล และการทวนสอบผลการเรียนในรายวิชา ที่ตนรับผิดชอบ พร้อมปัญหา / อุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.๕ (รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา) และแบบ มคอ.๖ (รายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม) ให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประมวล/วิเคราะห์ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินการ และจัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรในภาพรวม ประจำปีการศึกษาเมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยมีหัวข้ออย่างน้อยตามแบบ มคอ.๗ (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร) เพื่อใช้ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสอน กลยุทธ์การสอน ประเมินผล และแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และหากจำเป็นจะต้องปรับปรุง หลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนก็สามารถทำได้
- ๑๖.๙ เมื่อครบรอบหลักสูตร ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร โดยมีหัวข้อและรายละเอียดอย่างน้อยตามแบบ มคอ.๗ (รายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร) เช่นเดียวกับการรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา และวิเคราะห์ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารจัดการหลักสูตรในภาพรวมว่าบัณฑิตบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ รวมทั้งให้นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร และ/หรือการดำเนินการของหลักสูตรต่อไป
๑๗. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualifications Register : TQR)
- เพื่อประโยชน์ต่อการกำกับดูแลคุณภาพการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา การรับรองคุณวุฒิ เพื่อกำหนดอัตราเงินเดือนในการเข้ารับราชการของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) การรับรองคุณวุฒิเพื่อการศึกษาต่อหรือทำงานในต่างประเทศ และเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการ สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะสามารถตรวจสอบหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานได้โดยสะดวก ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualifications Register : TQR) เมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้เปิดสอนไปแล้วอย่างน้อยครึ่งระยะเวลาของหลักสูตรตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้
- ๑๗.๑ เป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากสภาสถาบันอุดมศึกษาก่อนเปิดสอนและได้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา รับทราบภายใน ๓๐ วันนับแต่สภาสถาบันอุดมศึกษาอนุมัติหลักสูตรนั้น

- ๑๗.๒ ผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยระดับดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๒ ปีนับตั้งแต่เปิดสอนหลักสูตรที่ได้พัฒนาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
- ๑๗.๓ หลักสูตรใดที่ไม่ได้รับการเผยแพร่ ให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการปรับปรุงตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาจะกำหนดจากผลการประเมินต่อไป
- ๑๗.๔ กรณีหลักสูตรใดได้รับการเผยแพร่แล้ว สถาบันอุดมศึกษาจะต้องกำกับดูแลให้มีการรักษาคุณภาพให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ โดยผลการประเมินคุณภาพภายในต้องมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีขึ้นไป หรือเป็นไปตามที่มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์กำหนดทุกปีหลังจากได้รับการเผยแพร่ หากต่อมาปรากฏว่าผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาไม่เป็นไปตามที่กำหนด ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อพิจารณาถอนการเผยแพร่หลักสูตรนั้น จนกว่าสถาบันอุดมศึกษานั้นจะได้มีการปรับปรุงตามเงื่อนไขของคณะกรรมการการอุดมศึกษา